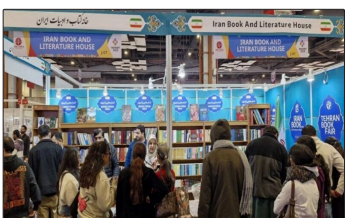

نمایشگاه

ایران در نمایشگاه «چنای»

نمایشگاه بین المللی کتاب دهلی از ۲۰ تا ۲۸ دی ۱۴۰۴ (۱۸ تا ۲۶ ژانویه ۲۰۲۶) برگزار شد. آیین افتتاحیه این نمایشگاه در «بهارات ماندیم» دهلی نو، با حضور رئیس جمهور و مقامات فرهنگی هند، نمایندگان کشورهای مختلف، ناشران بین المللی و اهالی فرهنگ و کتاب همراه بود.

در سی و سومین دوره نمایشگاه بین المللی کتاب دهلی نو، بیش از ۵۰ کشور جهان و یکپار ناشر داخلی و خارجی در ۳۰۰ غرفه حضور داشتند. براساس اعلام برگزارکنندگان نمایشگاه، تعداد بازدیدکنندگان این دوره به بیش از ۲ میلیون نفر رسید. در دوره های گذشته مخاطبان برای ورود به این رویداد باید ۲۰ روپیه پرداخت می کردند درحالی که برای افزایش بازدیدکنندگان در دوره سی و سوم، ورود برای عموم رایگان شد.

نمایشگاهی برای تقویت گفت وگوی فرهنگی میان ملت ها

این رویداد که یکی از بزرگ ترین و معتبرترین نمایشگاه های کتاب در آسیا و جهان به شمار می رود به همت موسسه ملی کتاب هند و زیر نظر وزارت آموزش هند برگزار می شود و نقش مهمی در تقویت گفت وگوی فرهنگی میان ملت ها و معرفی ظرفیت های نشر کشورهای مختلف در سطح جهانی ایفا می کند. نمایشگاه بین المللی کتاب دهلی نو بستری برای تعاملات صنعت نشر به شمار می رود.

از جمله بخش های مهم این رویداد می توان به نشست های B و BT کنفرانس های بین المللی نشر، برنامه های تبادل ترجمه و حق نشر، پاپوین کودک و نوجوان، برنامه های فرهنگی و هنری، رونمایی کتاب و نشست با نویسندگان اشاره کرد. همچنین در این دوره قطر با هیات رسمی و فرهنگی به عنوان میهمان ویژه حضور داشت و برنامه های فرهنگی، ادبی و هنری متنوعی را برگزار کرد. اسپانیا هم به عنوان کشور محوری حضور داشت و در برنامه های نمایشگاه تمرکز ویژه ای بر ادبیات، ترجمه، صنعت نشر و تعاملات فرهنگی این کشور با جهان دیده می شد.

حضور برای تبادل حق نشر

خانه کتاب و ادبیات ایران نیز همچون ادوار گذشته در «سی و سومین دوره نمایشگاه بین المللی کتاب دهلی نو» حضور فعال داشت. این موسسه به نمایندگی از ناشران ایرانی آثار فرهنگی و ادبی، تازه های نشر، کتاب های حوزه ایران شناسی، اسلام شناسی و مطالعات تمدنی را به مخاطبان معرفی کرد. حضور ایران در این نمایشگاه با هدف گسترش دیپلماسی فرهنگی، تقویت همکاری های بین المللی نشر، تبادل حق نشر (کی رایت) و ایجاد ارتباط میان ناشران و فعالان فرهنگی صورت گرفت.

همچنین در این دوره برنامه های فرهنگی مختلف از جمله نشست بررسی اشتراکات فرهنگی ایران و هند به ویژه حوزه ادبیات معاصر، روز فرهنگی ایران، رونمایی از تازه های نشر ترجمه شده به زبان هندی و اردو، حضور در سالن ترجمه و حق نشر، دیدار با فعالان حوزه نشر هند و سایر کشورها، بازدید از مراکز علمی و فرهنگی هندو... برگزار شد.

همچنین خانه کتاب و ادبیات ایران برای نخستین بار در نمایشگاه بین المللی کتاب چنای (۲۶ تا ۲۸ دی ماه ۱۴۰۴) حضور داشت.

این رویداد یکی از بزرگترین و مهم ترین رویداد های فرهنگی جنوب هند است که با تمرکز بر ترجمه و نشر آثار به ویژه به زبان تامیل برپا می شود و در این دوره میزبان بیش از یکصد ناشر و آژانس ادبی از کشورهای مختلف بود. در این دوره از نمایشگاه بین المللی کتاب چنای، آژانس ادبی دایره مهینا، آژانس ادبی صبا و انتشارات نخل سبز به عنوان نمایندگان ایران، در این رویداد حضوری فعال داشتند و موفق به امضای قرارداد با ناشران دیگر شدند.

خبر

«دسته ترسوها»

در نشر نیلوفر منتشر شد

رمان «دسته ترسوها» اثر محمدرضا پایرامی توسط نشر نیلوفر روانه بازار کتاب شده است. محمدرضا پایرامی در این رمان بازمه مانند دیگر آثارش که تاکنون منتشر شده، سراغ سوژه ای مرتبط با جنگ رفته و تلاش کرده از زاویه ای دیگر به این بخش از تاریخ معاصر بپردازد. محمدرضا پایرامی متولد ۱۳۴۰ در اردبیل است. او با کتاب «کوه مرا صدادار» از قصه های سیلان توانست جایزه خرس طلایی و جایزه کبرای آبی سوئیس و نیز جایزه کتاب سال سوئیس را از آن خود کند. پایرامی بابت نگارش رمان «لم یزرع» جایزه جلال آل احمد و کتاب سال جمهوری اسلامی ایران را کسب کرد.

آرمان ملی - نعمت مرادی: در میان نویسندگان زن فعال در دهه های اخیر، «میترا داور» نام آشنایی است که مخاطبان پیگیر آثار داستانی تالیفی او را با آثار چون «بالای سیاهی آهوست»، «دل باش»، «خوب شد به دنیا آمدی»، «جاده، قفسه دوم»، «صندلی کنار میز»، «یا من هو» و «وقطار در حال حرکت» می شناسند. او که فعالیت های ادبی خود را در سال ۱۳۷۰ و با شرکت در کلاس های داستان نویسی هوشنگ گلشیری آغاز کرد، در ادامه راه به حوزه پژوهشگری علاقه مند شد و این مسیر را ادامه داد. به گفته او، نوشتن برایش بیشتر از این بکه یک شغل باشد، انتخاب یک شیوه زندگی بوده و قرابتش با شعر نیز حائز توجه است؛ آنچنانکه می گوید: «شعر برای من نه توقف روایت است و نه زینت زبان، بیشتر شبیه جایی است که روایت دیگر تاب توضیح ندارد.» در گفت وگویی که با او داشتیم، فرصت شد تا ضمن مروری بر سوابق فرهنگی و ادبی میترا داور، اشاراتی هم به برخی آثار او داشته باشیم و پاسخ هایش را بشنویم.

سال هاست مخاطبان داستان تالیفی، شما را با آثارتان می شناسند. خودتان این مسیر و فعالیت های ادبی را چطور توصیف می کنید؟

تعریف کردن از خود همیشه برایم دشوار بوده است. شاید به این دلیل که نوشتن را نه به عنوان شغل، بلکه به عنوان شیوه ای برای زندگی تجربه کرده ام. خواندن، نوشتن، حذف کردن و دوباره نوشتن. داستان کوتاه، رمان و در کنار آن، پژوهش و نقد ادبی، سه حوزه ای هستند که سال ها به طور هم زمان در آن ها کار کرده ام. زندگی ام شبیه زندگی بسیاری از نویسنده هاست؛ آرام، کم هیاهو و پر از سکوت و فاصله که معمولاً از بیرون دیده نمی شوند، اما در شکل گیری متن نقش اساسی دارند.

مجموعه «خاله نوشا» و برخی داستان های دیگر شما به زبان های مختلف ترجمه شده اند. این مسیر چگونه شکل گرفت؟

واقعیت این است که هیچ وقت با نیت ترجمه ننوشته ام. داستان ها ابتدا در فضای ادبی فارسی منتشر شدند و بعد، به مرور، مترجمانی که با متن ارتباط برقرار کرده بودند، خودشان به سراغ آن آمدند. این اتفاق فقط برای «خاله نوشا» نبود؛ داستان های از «آکوارיום شماره چهار»، «قفسه دوم» و «مجموعه «درخت» هم به همین شکل ترجمه شدند. برای من، مهم ترین بخش این روند، خود جوش بودن آن است؛ این که متن راه خودش را پیدا کند. ترجمه در این معنا، ادامه طبیعی زندگی متن بوده است، نه هدفی از پیش تعیین شده.

درباره کتاب «بالای سیاهی آهوست»؛ این اثر در فضایی قرار می گیرد و چرا دیده شد؟

معمولاً نوشتن را با قالب مشخص شروع نمی کنم. روایت که پیش می رود، فرم و زبان کم کم خودشان را تشکیل می دهند. زندگی روزمره، زمان حال و رد پای تجربه های گذشته و دوران کودکی در داستان «مشق شب» که از اولین داستان هایی بود که ترجمه شد. اگر این کتاب دیده شده، به کمک به خاطر نزدیکی اش به بخشی از زیست معاصر ماست؛ بدون عراق، بدون حادثه سازی نمایشی و بدون تلاش برای قهرمان سازی. روایت آرام جلو می رود و به جزئیات زندگی تکیه دارد.

مسائل اجتماعی و وضعیت زنان تا چه اندازه در آثار شما حضور دارند؟

من به مسائل اجتماعی از مسیر زندگی آدم ها نزدیک می شوم. شرایط عمومی، ناخوسته وارد زندگی شخصیت ها می شود. ترجیح داده ام نشان بدهم انسان ها چگونه با این شرایط کنار می آیند، چگونه دوام می آورند با گاهی فقط عبور می کنند. برچسب ها برایم اهمیت کمتری دارند. اگر نوشته هایم درباره زنان خواننده می شوند، بیشتر به دلیل نزدیکی به تجربه زندگی است، نه تکیه بر چارچوب های از پیش تعیین شده.

مجموعه «قطار در حال حرکت است» سرشار از فضاهای متنوع است. حرکت چه نقشی در این مجموعه دارد؟

در این مجموعه، آدم هادر حال عبورند؛ از مکان، از زمان و از موقعیت ها. قطار برای من یک وضعیت است، نه یک نماد پیچیده. اگر چیزی در این داستان ها برزگ باشد، حس سبقت بودن و ناپایداری است. در این قطار، تصمیم روشن وجود ندارد؛ صداها متفاوت اند. یکی پیشنهاد پیاده شدن می دهد، یکی ماندن را ترجیح می دهد، یکی می ترسد و یکی به حرکت عادت کرده است. همین پراکندگی صداهاست که تعلیق را می سازد. شخصیت ها مدام میان ماندن و رفتن، تصمیم گرفتن و تعلیق در نوسان هستند. زن راوی این ناپایداری را بیش از آنکه به زبان بیاورد، در جزئیات روزمره حس می کند؛ در تکان ها، در لرزش ها، در چیزهای کوچکی که از کنترل خارج می شوند، مثل لحظه ای که پای به خاطر لرزش قطار از دستش می ریزد؛ حتی اگر قطار حرکت نکند... فیزیک بدن و اشیاء گاهی جلوتر از ما چرا

میترا داور در گفت وگو با «آرمان ملی»:

نوشتن

شکل دیگری از

مکتب کردن است

بیوگرافی نویسنده

میترا داور، داستان نویس و پژوهشگر ادبیات فارسی است. فعالیت ادبی او با نوشتن داستان کوتاه آغاز شده و در ادامه به حوزه رمان، نقد ادبی و پژوهش در ادبیات داستانی گسترش یافته است. در آثار داستانی او، توجه به تجربه های انسانی، زندگی روزمره، حافظه فردی و جمعی، و نسبت انسان با زمان و مکان جایگاه ویژه ای دارد. روایت های داور معمولاً با فضایی تأملی پیش می روند و از اعراق و شتاب دگی فاصله می گیرند. او در کنار داستان نویسی، به پژوهش در ادبیات فارسی اشتغال دارد و دانش پژوه دکتری ادبیات فارسی است. حوزه های مورد علاقه او شامل تحلیل روایت، بررسی ساختار داستان و رمان ایرانی، و خوانش تطبیقی متون ادبی است. بخشی از مطالعات او به متون فکری و ادبی کلاسیک ایران و امکان های تفسیری آن ها در خوانش معاصر اختصاص یافته است. بخشی از فعالیت «داور» به نقد و بررسی رمان های ایرانی و همچنین مطالعه و تحلیل داستان های نویسندگان

جهان مربوط می شود. رویکرد او در نقد ادبی، بیشتر معطوف به ساختار متن، منطق روایت و زمینه فرهنگی و تاریخی آثار است و از دآوری های کلی و شتاب زده پرهیز می کند. داستان های میترا داور در سال های اخیر مورد توجه مخاطبان و مترجمان مستقل قرار گرفته و شماری از آن ها به زبان های مختلف ترجمه شده اند. این ترجمه ها اغلب به ابتکار مترجمان علاقه مند و از مسیر انتشار در سایت ها و مجلات ادبی شکل گرفته اند. او همچنین با نوشتن یادداشت ها و مقالات تحلیلی، در گفت وگو های ادبی مشارکت دارد و به دنبال تقویت فضای خواندن، نقد و تأمل در ادبیات داستانی است. از مجموعه داستان های او: صندلی کنار میز، قطار در حال حرکت است، نقاشی ماریا، دریای جامع، آکوارיום شماره چهار، رمان امیر نوروز... مجموعه داستان درخت... و همچنین کتاب های پژوهشی: سیر رمان در ایران، سهروردی در عصر ما و برگردانی نقشه المصذور به زبان امروزی می باشد.

خودشان حرکت می کنند و این برای من همیشه جالب است.

در مجموعه «درخت»، تمرکز ویژه ای بر شخصیت های زن وجود دارد. چرا؟

در داستان «درخت»، زن ها با مشکلات بدنی، مثلاً سرفه همیشگی یکی از قهرمان ها... خاطره از درخت و ترس زندگی می کنند. درخت برای آن ها فقط یک موجود طبیعی نیست؛ حامل خاطره است، خاطره ای که هم آرامش می دهد و هم آزار می رساند؛ خاطره جنگ شیمیایی، مرگ، مفقود شدن، ابوغریب، دخیل و آرزو. درخت چیزی است که باید بماند. قطع کردن آن، در واقع تلاشی برای پاک کردن گذشته است. در این مجموعه، بیشتر از آنکه به قهرمان سازی فکر کرده باشم، به موقعیت هایی پرداخته ام که شخصیت زن ناچار است با چیزی بماند که نمی شود به سادگی حذفش کرد؛ چه یک درخت باشد، چه یک خاطره، ذهنیت زنانه و مردانه هم ندارد این داستان... وقتی درخت را می خواهند قطع کنند همه نگران هستند چون خاطره دارند از درخت... تمام شهر... اما شیمیایی شده و باید قطع شود.

در مجموعه «قفسه دوم» به فضاهای کاری واداری پرداخته اید. این نگاه از کجا آمده است؟ این فضاها بخش جدایی ناپذیر زندگی امروزند. در «قفسه دوم»، محیط فقط پس زمینه نیست؛ روی رفتار و روابط آدم ها اثر می گذارد. این نگاه بیشتر حاصل مشاهده است تا تصمیم آگاهانه برای طرح مساله ای خاص.

«امیر نوروز» روایتی است که در یک بازه زمانی محدود و در جریان یک جمع خانوادگی شکل می گیرد. داستان حول تدارک و اجرای نمایشی با همین عنوان پیش می رود؛ اجزایی که مدام با تأخیر و تردید روبه روست. روایت بیشتر از طریق گفت وگوها و جزئیات روزمره جلو می رود و در کنار آن، تجربه فقدان و گذشته به صورت غیرمستقیم حضور دارد. طوفان در فضای داستان هست، اما نقش محوری ندارد و رمان نیز با تأکید بر تعلیق و تمام بودن به پایان می رسد.

مجموعه «صندلی کنار میز» گاهی میان رئالیسم اجتماعی و فضاهای ناآرام حرکت می کند. آیا به دنبال ساخت فضایی خاص بوده اید؟

این مجموعه نه رئالیسم سوسیالیستی است و نه گوتیک کلاسیک. فضاها آشنا هستند، مثلاً زن اداری می گذرد و بر تکرار، سکون و فرسودگی تمرکز دارد. داستان بدون حادثه بیرونی پیش می رود و بیشتر به تجربه ذهنی زنی می پردازد که زمان را در چرخه ای ثابت و تکرار شونده زندگی می کند. حضور شخصیتی که فقط راوی او را می بیند، بخشی از همین تجربه درونی است و به جای

در بازخوانی چنین متنی، وفاداری را چگونه تعریف می کنید؟

وفاداری را صرفاً در حفظ واژه ها نمی بینم. در این

نماد سازی مستقیم، وضعیت روانی شخصیت را برجسته می کند.

هم زمان نویسنده، منتقد و پژوهشگر بودن چه تأثیری بر نوشتن شما داشته است؟

نقد و پژوهش نگاه مرانست به متن حساس تر کرده اند. این حساسیت گاهی نوشتن را سخت تر می کند، اما مانع ساده سازی می شود. برای من، نوشتن خلاق و خواندن تحلیلی دو شکل از یک مواجهه با متن اند.

در کنار نوشتن خلاق، روی متنی مثل «نقشه المصذور» هم کار کرده اید. چه چیزی شما را به این متن کشاند؟

نقشه المصذور متنی است که در قرن ششمش شهاب الدین زیدری نوشته شده؛ و از درس های دانشگاهی دوران دکتر است. متنی که بزانش آرم نیست و سعی نمی کند همه چیز را منظم توضیح بدهد. برای من جذاب بود. این متن فقط گزارش تاریخ نیست؛ سعی تلاش برای نگه داشتن زندگی ست شاید، آن هم وقتی زندگی مدام از دست می رود و نثر شعرگونه که به نویسنده جسارت شکستن زبان را یاد می دهد... به غیر از خود ما چرا که بسیار جالب است و سخت خوان اما اگر خواننده بتواند نثر اصلی را بخواند تأثیر بسیار زیادی می گیرد. متأسفانه به خاطر کلمه های سخت، این متن از جامعه فاصله می گیرد اما از نظر تکنیک متن، نقشه المصذور سیال ذهن است... گاهی اول شخص... گاه سوم شخص... گاه گزارش... متن بسیار عجیبی ست... زمانی که تکنیک سیال ذهن و رمان نویسی، در جهان نبوده، این نویسنده رمان نوشته. اما شناخته نشده و حالا بعد از هشتصد سال از گذشت این نوشته... این متن دوباره خواننده می شود و به عنوان «نفسی در مه» این کتاب منتشر شد توسط نشر مهر سیحان.

مجموعه «صندلی کنار میز» گاهی میان رئالیسم اجتماعی و فضاهای ناآرام حرکت می کند. آیا به دنبال ساخت فضایی خاص بوده اید؟

این مجموعه نه رئالیسم سوسیالیستی است و نه گوتیک کلاسیک. فضاها آشنا هستند، مثلاً زن اداری می گذرد و بر تکرار، سکون و فرسودگی تمرکز دارد. داستان بدون حادثه بیرونی پیش می رود و بیشتر به تجربه ذهنی زنی می پردازد که زمان را در چرخه ای ثابت و تکرار شونده زندگی می کند. حضور شخصیتی که فقط راوی او را می بیند، بخشی از همین تجربه درونی است و به جای

در بازخوانی چنین متنی، وفاداری را چگونه تعریف می کنید؟

وفاداری را صرفاً در حفظ واژه ها نمی بینم. در این

کتاب... مهم تر از آن، وفاداری به حال و هوای متن است... یعنی تقریباً نمی شود متن اصلی را خواننده معمولی بخواند. نثر مصنوع... بازخوانی برای من، یعنی ایجاد امکان خواندن امروز، نه تبدیل متن به شیء آرشیوی... تاکنون نقشه المصذور تقریباً تبدیل به آرشیو شده بود.

شما درباره سهروردی هم پژوهش کرده اید. چه چیزی در نوشتار او برای تان مهم بوده است؟

سهروردی برای من فقط فیلسوف نیست؛ نویسنده ای است که از روایت برای بیان فکر استفاده می کند. در متن های او، داستان، تمثیل و اندیشه از هم جدا نیستند. این نگاه برای نوشتن امروز مهم است؛ این که فکر لزوماً نباید به شکل نظریه صریح بیان شود.

این مواجهه با متون کلاسیک چه تأثیری بر نوشتن شما داشته است؟

این مواجهه بیشتر نگاه و وسواس زبانی و فکری مرا تغییر داده است، به خصوص سهرودی با نظریه نور... این به نظرم فوق العاده است... تلاقی فیزیک مدرن امروز... نظریه نور و پیدا کردن اندیشه سهرودی در این میان... پژوهش درباره زندگی سهرودی در زندگی خیلی بر من تأثیرگذار بود. اثر مستقیم آن شاید تدریجی باشد، اما حساسیت نسبت به نگاه به جهان و... ساختار و روایت.

شخصیت های داستان های شما معمولاً قهرمان نیستند. این انتخاب آگاهانه است؟

بله، بیشتر به موقعیت علاقه دارم تا قهرمان. شخصیت ها اغلب در شرایطی هستند که فقط می توانند انسان های معمولی باشند... انسان های معمولی شاید قهرمان واقعی زندگی باشند... به نظر من، آدم های معمولی و حتی خیلی معمولی را دوست دارم... اینکه بزرگ نیستند و ادعایی ندارند فقط زندگی را دوست دارند. این به نظرم عالی است.

در داستان «دریای جامع»، زبان و شخصیت پردازی متفاوت است. این تفاوت از کجایم آید؟

در این داستان، جایگاه و سرنوشت شخصیت ها از پیش مشخص است. روایت تلاش نمی کند این وضعیت را توضیح بدهد؛ فقط آن را نشان می دهد. شخصیت پردازی از دل همین موقعیت شکل می گیرد.

چرا زبان «دریای جامع» سرد و گزارشی است؟

اگر زبان عاطفی می شد، فاصله لازم میان روایت و اتفاق از بین می رفت و فضای داستان فرو می ریخت. سردی زبان بخشی از ساختن آن فضا ست.

در «آکوارיום شماره چهار»، نگاه و تماشای نقش مهمی دارد. ایده اصلی این مجموعه چیست؟

این مجموعه درباره تبدیل آدم ها به تصویر است؛ دیده می شوند، عکس گرفته می شود، اما ارتباطی شکل نمی گیرد. تماشاگر و موضوع تماشا، فرو می ریخت. سردی زبان بخشی از ساختن آن فضا ست.

در مجموعه «همان اتاق»، با چه نوع روایتی روبه رو هستیم؟ زبان این مجموعه چرا مکتب دار است؟

در این مجموعه، روایت حول خالی شدن خانه، از رفتن بچه ها شکل می گیرد و تغییر رابطه ها بعد صورت می گیرد... شخصیت ها در ادامه، بیشتر از طریق قضا و اشیاء شناخته می شوند... نقاشی بچه ها، گیتار... و جایای بچه ها روی فرش و دستگیره، اشیاء زده می شوند بعد از رفتن... آدم ها وقتی می روند به نظرم اشیاء تازه شروع می کنند به حرف زدن... شاید اوج تنهایی انسان همین باشد... صحبت کردن با اشیاء... با فرش با کتایخانه... با یک صفحه سفید روی گوشی... با ساعت... اینها در «همان اتاق» همیشه هست. اما اینکه چرا زبان این مجموعه چرا مکتب دار است؛ باید بگویم چون موضوع اجازه شتاب نمی دهد. جمله ها باید فضا را نگه دارند، نه این که آن را توضیح بدهند... خانه مکتب می کند... آدم ها مکتب می کنند... زندگی واقعی همین است.

به نظر می رسد ایده بیش از طرح داستانی شکل می گیرد. درست است؟

بله. اغلب با یک وضعیت یا تصویر شروع می کنم. طرح اگر شکل بگیرد، در حین نوشتن ساخته می شود.

سخن پایانی: اگر بخواهید درباره سایت «مرو» یا مسیر پژوهشی تان نکته ای بگویید؟

«مرو» برای من فضایی برای دوباره دیدن است؛ جایی برای مکث... دوباره خواندن در مورد پژوهش هم، گنجینه متنی گسترده ای داریم که نیازمندیم به تغییر رویکرد در خواندن و بازخوانی آنها.